

SHALOM HARTMAN מכון
INSTITUTE שלום הרטמן

Culture & Conversation

Celebrating Israeli Poet Nathan Alterman:
The Magician, The Bard, The Whistle Blower

Rachel Korazim

July 2, 2020

shalomhartman.org

HartmanSummer@Home

1.	On The Highway	1
2.	Moon	2
3.	Of All the People	3
4.	A Response to an Italian Captain	7
5.	The Reprimand to Tawfik Toubi	11
6.	The Valley Song	15

**SHALOM HARTMAN מכון
INSTITUTE שלום הרטמן**

The Shalom Hartman Institute is a leading center of Jewish thought and education, serving Israel and North America. Our mission is to strengthen Jewish peoplehood, identity, and pluralism; to enhance the Jewish and democratic character of Israel; and to ensure that Judaism is a compelling force for good in the 21st century.

Share what you're learning this summer!
#hartmansummer

@SHI_america

shalomhartmaninstitute

hartmaninstitute

475 Riverside Dr., Suite 1450

New York, NY 10115

212-268-0300

info@shalomhartman.org | shalomhartman.org

1. On The Highway

There's a tinkling in the pasture and a whistling
And the field lies in gold till evening.
A hush of green wells,
My wide open spaces and a road.

The trees risen from the dew
Gleam like glass and metal.
I shall never stop looking, I shall never stop breathing
And I shall die and will keep going.

בדרך הגדולה

ענבלים במרעה ושריקות
ושדה בזהב עד ערב.
דומית בארות ירקות,
מרחבים שלי ודרך.

העצים שעלו מן הטל,
נוצצים כזכוכית ומתכת.
להביט לא אחדל ולנשם לא אחדל
ואמות ואוסיף ללכת

2. Moon

An old sight too has its moment of birth.
A bird less sky
Strange and set apart.
Facing your window on the moonlit night stands
A city plunged in crickets' tears.

And when you see a road still watching for a wayfarer
And the moon
Is on the cypress spear,
You say: 'My God, are all these things still out there?
May one whisper them a greeting?'

From their pools the waters gaze upon us.
The tree is at rest
In a flush of catkin blossoms.
Never shall the sorrow of Your great playthings
Be plucked from me, O our God.

ירח

גם למראות גושן יש רגע של הקדחת.
שמים בלי צפור
זרים ומבצרים.
בלילה הסהור מיל חלונה עומדת
עיר טבולה בבכי הצרצרים.

ובראותך כי דרך עוד צופה אל הלך
והירח
על כידון הברוש
אתה אומר – אלי, העוד ישנם כל אלה?
העוד מתר בלחש בשלומם לדרש?

מאנמיהם המים נבטים אלינו.
שוקט העץ
באדם עיגלים.
לעד לא תעקר ממני, אלהינו,
תונת צעצועיה הגדולים.

3. Of All the People

When under the gallows our children cried
we did not hear the world's wrath.
For of all the peoples you selected us
for us you loved and sanctified.

For you selected us of all the peoples
hose of France, Japan and Norway.
And when our children march to the gallows
Smart Jewish kids, they all know
that their blood does not count and say
Mom, turn your eyes the other way.

The iron devoured day and night
and the holy Christian Father in the city of Rome
Did not come out with the icons of Christ
To stand one day in a pogrom.

To stand one day, one single day
where for years like a lamb
a small
Unknown
Jewish kid
stands alone.

Great is the worry about sculptures and paintings
Lest those art treasures are destroyed in a raid
But the heads of infants, art treasures they are,
Are smashed to the walls, and crushed on the roads.
Their eyes are begging: Mom don't look and don't see
us lined lying in long rows on the ground.

We are famous old soldiers
only short in size, aren't we?
They say with their eyes a few more words
"We know, God of our forefathers
that you selected us of all the kids in the world
that you loved and pampered us more than all others.

That of all the kids in the world us you selected
To be killed at the feet of your throne,

And our blood in small vases you collected
Because no one else would, only you alone.

And you smelled it like flowers
and you wiped it with your scarf
and for it you will charge both the killers
and the silence keepers.”

July 1942

Translated by Dan Ben-Amos

מכל העמים

בבכות ילדינו בצל גרדמים
את חמת העולם לא שמענו.
כי אתה בחרתנו מכל העמים
אהבת אותנו ורצית בנו.

כי אתה בחרתנו מכל העמים
מנורבגים, מצ'כים, מבפריטים.
ובצעד ילדינו אלי גרדמים,
ילדים יהודים, ילדים חכמים,
הם יודעים כי דמם לא נחשב בדמים –
הם קוראים רק לאם: אל תביטי.

ואוכל הגרון בימים ובליל,
והאב הנוצרי הקדוש בעיר רום
לא יצא מהיכל עם צלמי הגואל
לעמד יום אחד בפוגרום.

לעמד יום אחד, יום אחד ויחיד,
במקום שעומד בו שנים כמו גדי
ילד קט,
אלמוני,
יהודי.

ורבה דאגה לתמונות ופסלים
ואוצרות אמנות פן לפצו.
אך אוצרות אמנות של ראשיעוללים
אל קירות וכבישים ירצו.

עיניהם מדברות: אל תביטי, האם,
איך שורות ארכות הנחנו.
חילים ותיקים וידועים לשם,
רק קטנים בקומה אנחנו.

עיניהם מדברות עוד דברים אחדים:
אלהי האבות, ידענו
שאתה בחרתנו מכל הילדים,
אהבת אותנו ורצית בנו.

שאתה בחרתנו מכל הילדים

לְהַרְג מוֹל כְּסֵא כְבוֹדְךָ.
וְאַתָּה אֶת דְּמֵנוּ אוֹסֵף בְּכַדִּים
כִּי אֵין לוֹ אוֹסֵף מְלַבְּדְךָ.

וְאַתָּה מְרִיחוֹ כְּמוֹ רֵיחַ פְּרָחִים
וְאַתָּה מְלַקְטוֹ בְּמִטְפַּחַת,
וְאַתָּה תְּבַקְשֵׁנוּ מִיַּד הַרוֹצְחִים
וּמִיַּד הַשׁוֹתְקִים גַּם זֶחֶד.

4. A Response to an Italian Captain

The wind lashed the sea
And the sea lashed the ship
The task was completed
Holly Moses!
We drink to you, Captain
And lift the glass high
We'll meet again on these waters.

No Lloyds would insure your small
Secret craft
Nor the perilous struggle it wages:
But though in the ship's log
No record be kept
We'll chart it in history pages.

This frail hidden fleet
Grey and silent of song and of story:
And many a captain, who hears of the tale
Will envy you, Captain, your glory.

The night hid the battle with wave
And with tide.
But our lads, than the storm wind were stronger.
Oh, Captain, you saw how from ship
To the shore
Each swam with a refugee on his shoulder.

A toast to the darkness that swooped
On the ship
And crouched on the long lights
That sought her:
Oh, captain, God-speed to the small,
Wooden boats.
God-speed to those ships on the water!

A toast to the lads that took up the fight
And made it their people's Trafalgar.
They turn each frail ship to a
Mailed man-of-war;
The ship is of steel – it will conquer.

Years to come – you'll sipping
A glass of mulled wine,
Or quaffing a draught that is stronger;
Then you'll smile smoke your pipe,
And shake your grey head,
And think of the days you were younger.

You'll remember past deeds, and say to your friends;
"I've seen much but by Santa 'Maria;
I'll never forget the night of the chase
When we sped towards Nahariya".

Then we'll tell you: "The gates of the land are open!
They are open for quite some time now, thanks God
Opened by the lads who clambered abroad
And carried ashore their precious load"

Then you'll chuckle and whisper:
"So nothing availed: neither radar,
Nor destroyers to block our way":
You'll curse in Italian and finish your glass
And the lights throughout the port will fade away.

That's how it will be! So, facing the lashing wind
A toast to the danger and hard work of today
Oh, Captain, God- speed to the
Small wooden boats,
God – speed to the ships making their way.

נאום תשובה לרב חובלים איטלקי אחרי ליל הורדה

עננים על ראשינו, הרוח איתן.
המלאכה נעשתה, חי שמים!
נרים כוס, קפיטון, של ברכה, קפיטון.
עוד נשוב נפגש על המים.

אלמונית, קפיטון, היא הדרך הזאת,
ובלוידיים אינה מפרסמת.
אך אם אין היא כיום רשומה במפות,
בהיסטוריה אולי היא נרשמת.

על הצי הלזה, האפר, הקטון,
יספר עוד בשיר ורומנים.
יתכן כי בד, קפיטון, קפיטון
יקנאו עוד הרבה קפיטנים.

את עמל בחורינו סוד-ליל יעטף,
אך עליו נברך כעל לחם.
הן ראית כיצד מספינות אל החוף
הם נושאים את עמם עלי שכם.

לחיי זה הלילה הקר ואיתן!
לחיי הסכון והפרך!
לחיי הספינות הקטנות, קפיטון!
לחיי הספינות שבדרך.

ולחיי בחורים שקבלו הפקוד
ובאפל כונו את השיט,
למועד הנכון, למקום היעוד,
בלי מצפן ומפה, בליל ציד.

גם בהם יספר עוד ספור מסים,
כי רואים גלי-ים ורקיע
איך עומדים הם בקרב-טרפלגר של העם
על ספינה בודדה – שתבקיע!

עננים על ראשינו, הרוח איתן.
המלאכה נעשית, חי שמים!

נָרִים כּוֹס, קפֿיטן, שֶׁל בְּרָכָה, קפֿיטן.
עוֹד נָשׁוּב נִפְגָּשׁ עַל הַמַּיִם.

יּוֹם יָבוֹא – וְאַתָּה בְּזוּיִת שֶׁל פִּנְדֻק
תֵּשֵׁב, סָב, עַל בִּקְבוּק שֶׁל קִיאָנְטִי.
וְתִחַד וְתִירַק חֲתִיכָה שֶׁל טֶבֶק
וְתֹאמֶר – כּוֹ, חֲבָרִיָּה, זְקִנְתִּי.

כּוֹ, רְאִיתִי רַבּוֹת בְּעוֹלָם הָעֶגְלָה,
אֵד אֶזְכֹּר עוֹד, חֵי סִנְטָה מְרִיָּה,
אֵד נְרִטְבִּתִּי בַחֲשָׁד כְּמוֹ תִרְנָגוֹל,
אוֹתוֹ לִילָה עַל חוֹף נְהַרִיָּה.

וּנְסַפֵּר לָךְ אֵז כִּי פְתוּחִים הַשְּׁעָרִים.
כָּבֵר מְזִמּוֹן נִפְתָּחוּ, חֵי שְׁמַיִם!
וּפְתַחַה אוֹתָם זֶה חֲבוּרַת הַנְּעָרִים
שֶׁעֲמָדָה אוֹתוֹ לִילָה בַּמַּיִם.

אֵז תִּצְחַק : לֹא עָזְרוּ אֲנִיּוֹת-הַמִּשְׁחִית,
לֹא הַשְּׁפִיעַ הַרְדָּאָר אֶפְלוּ!
וְתִסַּיִם אֵת פְּסוּקָךְ בְּקִלְלָה אֵיטְלִיקִית...
וְחוּצוֹת הַנֶּמֶל יִאֲכִילוּ.

כָּךְ? הֲיֵי! וְלָכֵן, אֶל מוֹל רוּחַ אֵיתָן-
לְחַיֵּי הַסְּכוּן וְהַפְּרָד!
לְחַיֵּי הַסְּפִינּוֹת הַקְּטָנוֹת, קפֿיטן!
לְחַיֵּי הַסְּפִינּוֹת שֶׁבִדְרָךְ!

5. The Reprimand to Tawfik Toubi

Who had enraged the majority of the Knesset when he expressed serious accusations about the conduct of the army when searching for infiltrators in the Galilee.

His remarks had brought upon him reprimands; among other things it was said that he should be grateful for the privilege he was granted to be a member of the parliament and to speak up. The vote supported Ben Gurion's suggestion to move on the agenda.

So, who is Towfik Toubi? He is a member of the Knesset,
An Arab Communist. In the Parliament
He sits there with full rights and not out of charity.
Perhaps it's time to remember this, Haverim.

He owes us no debt for greatness of soul
His position is legal
It is a commandment it is as basic as ABCC.
No! The parliament should not with waving hand
Throw a ׁ at him once in a while.

And it should not under any circumstances
Tel him: you are speaking freely
Because I am good, I am generous, supporter of freedom.
It is not appropriate even in a private party.
It is time to decide at last; like all other representatives
Toubi too is there by virtue of the regime.
And if this is serious, we should not hand him
A bill to be paid for the right every other day.

This is the nature of Democracy. Its squires
Should not creditors be! It is not easy
But if is not self-evident,
It will not be evident at all!

And now to the crux of the matter;
The army's "combing" hand.
Not a week goes by without one,
And every intelligent man knows: it is not a ritual
Of polite creak less bowing.

It is true we do not call our journalist to attend
As we do to photography parties
Though it may seem if we did
They wouldn't leave empty handed

One thing is clear:
When an MK rises
With a different image of the searching,
It is not less important than the one of the press
That praises the "collaboration of the populace"

He had fact not yet denied
He had asked for an inquiry. So what's the outcome?
NO! It is an unhealthy forest this forest of hands
That had already decreed: a slander...

The topic was removed without any debate
Is it really so empty of content?
And we comb fiercely, as we all well know
It is not so god to comb without combing your own hair.

If a Communist Arab had asked for it –it is no reason
To tear the request apart!
NO! Especially as it seems, this time
He is doing what the government had not done.

הנזיפה בתופיק טובי נתן אלטרמן

שהעלה את חמת הרוב בכנסת בהשמיעו
דברי אשמה חמורים על מנהגו של
הצבא בשעת חיפושים אחרי מסתננים
בגליל. ערעורו של טובי גרר נזיפות
ובתוך השאר צוין, כי הוא חייב להודות
על עצם הזכות שניתנה לו לשבת
בבית הנבחרים ולנאום בו. בהצבעה
נתקבלה הצעת ראש הממשלה
לעבור לסדר היום.

ובכן, מיהו תופיק טובי? הוא חבר הכנסת,
הוא קומוניסט ערבי. בבית הנבחרים
יושב הינו בזכות מלאה ולא בחסד...
כבר עת אולי לזכור זאת, חברים.

ואין הוא חב בזה כל חוב על גודל-נפש.
ישיבתו היא חוק.
היא צו.

היא אל"ף-בי"ת.
לא! אין הפרלמנט צריך ביד מונפת
לזרוק לו מדי פעם את הג'ט.

ואין הפרלמנט, בשום פנים ואופן,
צריך לקרוא: אתה דובר בְּאֵין מחריד
מפני שטוב אני... נדיב... דוגל בחופש...
אין זה הולם אפילו מְסָבָה פרטית.

עת להחליט סוף-סוף: ככל צירי הבית
גם טובי בו יושב בתוקף המשטר!
ואם זה רציני, אין צורך כל יומיים
על זו הפריבילגיה להגיש לו שטר.

זה טיב הדמוקרטיה. אין נושאי-פְּלִיקָה
נושים תודה באיש. חֶלְקָה אולי לא קל,
אך אם היא לא תהיה מובנת מאליה,
היא לא תהיה מובנת לנו כלל!

עכשיו אל העיקר:
יד הצבא סורקת.
שבוע לא יצא בלי פעולת סריקה,
וכל אדם נבון יודע: אין זה טקס
אשר כולו קידות חן-חן בלי חריקה.

אמנם אין מזעיקים לשם את כתבינו,
כמו חס-ושלום אל מְסֻבֹּת-צילום, –
אף שנדמה כי אילו שם אותם הבאנו,
הם לא היו יוצאים ריקים בלא-כלום.

דבר אחד ברור :
בקום חבר הכנסת
ולו תמונה **אחרת** של החיפושים,
אין זה חשוב פחות מהודעות הַפְּרָסָה,
המהללות לי את "עזרת האוכלוסים"...

בפיו היו עובדות לא-הופרכו-עדיין
וחקירה דרש הוא. מהו המוצא?
לא!.. יער לא בריא הוא יער-הידיים
אשר חרץ **מראש** כי זוהי השמצה...

ללא דיון הוסר זה הנושא
האם אמנם מתוכן הוא נְעוּר-נְרִיק?
אנחנו מסרקים במרץ, כידוע...
ומאוד לא טוב לסרוק מבלי להסתרק.

אם קומוניסט ערבי דרש זאת, אין זה טעם
במחי אחד **לקרוע** את המשאלה!
לא! בייחוד אם יש סברה שזאת-הפעם
עושה הוא את שלא עשתה הממשלה.

6. The Valley Song

Rest has come to the valley
Comfort to the laborer
Pale night spreads forth
Upon the fields of the Valley of Jezreel

Dew below and moon above
From Beit Alfa to Nahalal
What, what, from night to night
Silence in the valley.
Sleep valley land of glory.
We stand guard over you.

The sea of grain sways gently
The tinkling song of the flock
This is my land and its fields;
This is the Valley of Jezreel

May my land be blessed and praised
From Beit Alfa to Nahalal.

Darkness upon Mount Gilboa,
A horse gallops from shadow to shadow
The sound of a cry flies upward
Upon the field of the Valley of Jezreel.
Who fired? And who fell there,
Between Beit Alfa and Nahalal

What, what, from night to night
Silence in the valley.
Sleep valley land of glory.
We stand guard over you.

שיר העמק

בָּאָה מְנוּחָה לִיגַע
וּמְרוּעָה לְעֵמֶל.
לִילָה חוֹר מְשִׁתָּרַע
עַל שְׂדוֹת עֵמֶק יִזְרְעֵאל.
טַל מְלֻמָּטָה וּלְבָנָה מֵעַל,
מִבֵּית אֶלְפָּא עַד נְהַלֵּל.

מָה, מָה לִילָה מְלִיל?
דְּמָמָה בִּיזְרְעֵאל.
נוֹמָה עֵמֶק, אֶרֶץ תְּפִאָרֶת,
אָנוּ לָךְ מְשִׁמְרֶת.

יָם הַדָּגוֹן מִתְנוּעֵעַ,
שִׁיר הַעֵדָר מְצַלְצֵל,
זוֹהִי אֶרֶץ וּשְׂדוֹתֶיהָ,
זֶהוּ עֵמֶק יִזְרְעֵאל.
תְּבַרֵךְ אֶרֶץ וְתִתְהַלֵּל
מִבֵּית אֶלְפָּא עַד נְהַלֵּל.

מָה, מָה לִילָה מְלִיל...?

אֶפֶל בְּהַר הַגְּלִבּוּעַ,
סוּס דוֹהַר מְצַל אֶל צַל.
קוֹל זְעָקָה עַף גְּבוּהָ,
מְשִׁדוֹת עֵמֶק יִזְרְעֵאל.
מִי יָרָה וּמִי זֶה שֵׁם נָפֵל
בֵּין בֵּית אֶלְפָּא וְנְהַלֵּל?

מָה, מָה לִילָה מְלִיל...?